

SILOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemaj nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 117.

V Ljubljani, v sredo 21. maja 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 20. maja.

Skrb za delavce.

Včeraj sem omenjal, da je pri § 74. govoril g. Löblich. Ta paragraf naklada gospodarjem dolžnost skrbeti za zdravje in za telesno varnost svojih delavcev. Skušnja uči, da se je veliko delavcev ponesrečilo, ker mašine niso bile dovolj dobro zavarovane, in da so nekatere delavnice zares prave besnice. Potrebno je toraj bilo gospodarjem postavno zaukazati, da v tem oziru ne sme več tako biti, ampak da morajo biti delavnice zračne, snažne, prostorne, mašine pa dobro zavarovane. Kaj pa gosp. Löblich? Njemu se zdi odveč, da postava gospodarjem naklada toliko skrb za pomočnike, in bi najraje imel, da bi se ta paragraf čisto izpustil. S tem je Löblich pokazal, da se on poteguje samo za sebične namene in da mu je vse eno, ako delavci in obrtniški pomočniki konec jemljejo, samo da se njihovi gospodarjem dobro godi! Pokazal je pa tudi, da ne opravičuje tistih nad, ki so jih nekdanji obrtniki stavili nanj, od njega pričakovaje zboljšanje žalostnih obrtniških zadev. Zvezda Löblichova čedalje bolj blede, in ako se bo mož tako lovil, ne bo dolgo, da bo popolnoma ugasnila.

Gledé § 74 a), ki določuje počitek med delom, priporočal je Bohaty, naj se ta paragraf tukaj izpusti in sprejme med posebne določbe k § 96. Nasledek te prestave bi bil, da bi postavni počitek veljal samo za fabriške delavce, za navadne obrtniške pomočnike pa ne. Tudi Löblich je priporočal to, vendar pa je zbornica sprejela § 74 a) z neko od Hallwicha nasvetovano premembo, po kateri morajo delavci opoldne zmerom imeti eno uro počitka, dopoldne in popoldne pa se sme počitek, ki bi sicer vsakokrat znašal najmanj četrt ure, le tedaj odpraviti, ako delo ne trpi dalje kot pet ur.

Posvečevanje nedelj in praznikov.

Jako živahna je bila razprava o posvečevanju nedelj in praznikov. Nova obrtniška postava dolo-

čuje, da ob nedeljah mora prenehati vsako delo. Izvzete so samo potrebne poprave in čiščenje mašin. Razun tega sme kupčijski minister z bogoslovnim in notranjim ministrom dovoliti nekterim obrtnijam, ki dela ne smejo ustaviti, kakor tudi njim, ki imajo skrbeti za živež ali za prevažanje, da delajo tudi ob nedeljah. Liberalcem je ta določba jako neljuba, vendar pa si ji niso upali odločno oporekati, ker vedó, da ljudstvo sploh tirja nedeljski počitek. V svoji strasti so bili tako slepi, da je Menger n. pr. trdil, da po tej postavi se bodo morale ob nedeljah gostilne in kavarne zapreti. Škoda bi ravno ne bila, ako bi se to zgodilo, in marsikje, zlasti po deželi, bi se zabranjevalo popivanje, pri katerem ljudje po nepotrebnem zapravljajo denar. Vendar pa je ta strah prazen, ker bode gostilnam in štacunam špecijskim dovoljeno tudi ob nedeljah opravljati svojo kupčijo. Pač pa bodo morale po novi postavi ob nedeljah zaprte ostati vse druge štacune in tako bo vsaj deloma vstreženo vernemu ljudstvu, ki se je dostikrat močno spodtikalo nad tem, da so bile štacune ob nedeljah in praznikih odprte, kakor ob delavnikih.

Dr. Menger je povdarjal, da je treba dostikrat tudi sicer ob nedeljah dopoldne delati, ter je priporočal, naj se nikar sploh ne prepoveduje vse delo. Enake misli bil je tudi profesor Lustkandel, češ, da praznovanje nedelj in praznikov prav za prav spada v kako versko postavno.

Gledé praznikov nova postava določuje, da morajo gospodarji delavcem svojim dati vsaj toliko prostega časa, da morejo iti k dopoldanski službi božji. To ni veliko; vendar pa je tudi ta mrvica hudo zbadala liberalne poslance, in Maček pa Löblich sta zahtevala, naj se ta določba čisto izpusti iz postave. Toplo je pa dr. Fuchs zagovarjal posvečevanje nedelj in praznikov, rekši, da postava nobenemu ne zaukazuje k maši iti, da pa delavcem mora dati priliko k službi božji hoditi in dolžnostim svojim kot kristijan zadostovati. Kupčijski minister baron Pino je mislil, da bi bilo morda prav, ako bi se namesto dopoldanske službe božje v postavi reklo k zjutranji službi božji. Vpisanih je bilo še več

govornikov, zato se je nasvetoval in sprejel konec obravnave in govorila sta le še generalna govornika Bilinski za in Suess zoper § 75. Prvi je mirno, kratko in jedrnatno razložil pomen nasvetovanega predloga, in zlasti še povdarjal, da bi duhovščina gotovo na roke šla takim fabrikantom, ki bodo želeli, da njihovi delavci morejo k sv. maši hoditi. Suess je pa zagovarjal nasvet Mačkov. Ko je še poročevalec grof Belcredi ob kratkem zavrnil razne ugovore, prišlo je do glasovanja, ki se je po zahtevi dr. Starma vršilo po imenih. Poslancev manjkalo je okoli sto, ker je bil nasvet Mačkov zavržen samo s 138 glasovi proti 115. Z enakim številom glasov je obveljal predlog o posvečevanju nedelj in praznikov, kakor ga je priporočal odsek. Coroninijev klub glasoval je pri tem vprašanji z levičarji. Okoli štirih popoldne je g. predsednik sklenil sejo.

Odgovor na interpelacije.

Pred pričetkom razprave današnjega dnevnega reda odgovoril je minister Taaffe na interpelacijo gledé tržnega reda za živinski sejem Dunajski ter povdarjal, da vlada ni mogla drugače ravnati, ako je hotla varovati koristi živinorejcev in prebivalcev Dunajskih. Tudi je odgovoril na interpelacijo Fürthovo gledé povračila škode, ki so jo avstrijski podložniki v Egiptu trpeli ob času tamošnje vstaje. Vlada je vso svojo skrb obračala na to in jo obrača še sedaj. Poškodovanih se je oglasilo 504, vendar pa se deseterim ni pripoznalo nobeno odškodovanje.

Naposled je še minister Pražak odgovoril na interpelacijo zaradi konfisciranih listov, ki se smejo v drugem natisu le izdajati, ako se konfiscirani članek nadomesti z drugim berilom. Minister je rekel, da je to zaukazal neki ministerski ukaz že l. 1872 in da mora vlada gledati na to, da se zabranjuje nepotrebna nagajivost.

Liberalni leviči odgovor ministrov zastran živinskega sejma Dunajskega ni bil po volji in Tomašek je stavil predlog, da naj se o tem odgovoru v prihodnji seji prične razgovor. Levičarjev bilo je danes več prišlo, kakor včeraj in nadejali so se, da zadobé večino; gotovo bi jo bili tudi imeli, ko bi

LISTEK.

Severno-iztočna morska potovanja skozi severno ledeno morje s posebnim obzirom na Nordenskjöldovo l. 1878—79.

(Spisal prof. I. Steklasa.)

(Dalje.)

Ko se je Johannesen s potovanja povrnil, predložil je akademiji znanosti in umetnosti v Stockholmu opis svoje vožnje l. 1869 s posebnim obzirom na njegova hidrografična opazovanja v Karskem morju ter je zato dobil srebrno spomenico, katero mu je predal Nordenskjöld z dostavkom, da mu bo on rad podelil zlato medalijo, ko bi Novo Zemljo oplovil. Vsled tega se odloči Johannesen na svojem potovanju (l. 1870) v Karsko morje, ko je bil nalovil že znaten lov tudi Novo Zemljo oploviti. Brodil je s početka proti severo-iztoku in potem na zapad proti severni obali Nove Zemlje, kamor je prispel 3. septembra. Celo morje je bilo tukaj brez ledu, kar drži Johannesen za posledico tople morske struje.

Od tukaj se podá v Norveško, ko je izvel potovanje, katero so pred nekoliko leti držali vsi geografi za nemogočno. Akademija mu je zato poklonila po Nordenskjöldu obečano zlato spomenico. Johannesen je bil takrat 26 let star. Kot sin nekega ribarja je odrasel v tem poslu od svoje mladosti ter postal izvrsten mornar. V istem letu so potovali še mnogi drugi lovci po Karskem morju. Kapitan Ulve je plul ob zapadni obali Nove Zemlje do 76° 47' s. šir. ter potem skozi Matočkinov preliv v Karsko morje (7. in 8. avgusta), ki je bilo popolnoma brez ledu. Ko je vozil se nekaj časa sem in tje, vrne se skoz Karska vrata 24. avgusta. Enako je potoval tudi kapitan F. E. Mack ter našel Karsko morje tudi brez ledu. In kapitan P. Quale in mornar A. O. Nedrevaag sta prodrli skoz Jugorski preliv v Karsko morje ter prispela do 75° 22' s. šir. in 74° 35' izt. dolž. od Greenwicha. Tudi l. 1871 so brodili mnogi mornarji v Karsko morje, ali samo Mack je prodril dalje proti iztoku nego vsi poprejšnji. Že 14. junija je mislil podati se v Karsko morje, ali bilo je še zamrznjeno; zatoraj je brodil ob zapadni obali Nove Zemlje do 76° 10' s. šir. do 3. avgusta do otokov morske struje, kjer se nahajajo razne

stvari po tej struji semkaj donešene. 3. avgusta je oplul Mack najsevernejši del Nove Zemlje; od tukaj je potem brodil v Karsko morje, kjer je s početka našel še led. Mack je prišel 12. septembra do 75° 25' s. šir. in 82° 30' izt. dolž. od Greenwicha. Nazaj se je vrnil 26. septembra skozi jugorski šar. Isto leto je poskušal Johannesen zastopj skoz južni preliv v Karsko morje prodrati; brodil je potem proti severju ob zapadni obali Nove Zemlje ter je zapustil rt Nassau še le 15. novembra.

Od istega leta priobčuje Petermann v svojem časopisu znamenite opise voženj norveških kapitanov: S. Tobiesena, H. Ch. Johannesena, J. N. Isaksena, Sören Johannesena, Dörmea, Simonsena in E. Carl-sena. Ali od vseh teh smelih mornarjev ni prodril nobeden tako daleč, kakor njegovi predniki. Vendar pa je spomina vredno potovanje C. Carl-sena, ker je on našel 9. septembra na severno-iztočni obali Nove Zemlje po 76° 7' s. šir. Barentsovo zimovišče, namreč propalo hišico s pohištvo, knjigami, oboji itd., kar je vse izkopal iz ruševin, ko je bilo skoraj 300 let pod snegom in zemljo skrito. Moglo se je zdaj lahko videti, kako so Evropejci prvo zimo v pravih polarnih krajih prezimovali. Carl-sen je tukaj zakopal

bil Coroninijev klub glasoval z njimi; pa on je glasoval pri tej zadevi z desnico, ker sprevidi, da bi ne bilo pametno dragega časa trčiti z nepotrebnim besedovanjem; vendar pa je bil Tomaščukov predlog zavržen samo s 130 glasovi proti 114, toraj z večino 16 glasov! To pa zopet priča, kako brezvestno ravnajo poslanci, ki se obravnav ne vdeležujejo. Liberalci danes nameravajo še kako iznenadenje in hočejo kateri koli paragraf obrtnijske postave spodbiti, samo da bi desnici eno zasolili. Clovek jim tega ne more zameriti, pač pa bi si morala desnica v tem primerljivi reči: Prav se ti je zgodilo, zakaj pa svojih poslancev ne siliš, da naj spolnujejo svojo dolžnost.

Obrtnijska postava.

(Peti dan.)

Dasi se je seja pričela kmalo po desetih, bilo je vendar že skoraj poludvanajstih, ko se je pričela obravnavati o šestem oddelku obrtnijske postave in sicer o § 75 a), ki določuje, da morajo mojstri in gospodarji svojim učencem do 18. leta dajati priliko, da morajo obiskovati večerne in nedeljske šole. Poslanec Suess je pa segel še dalje in je zahteval, naj se od mojstrov in gospodarjev tirja, da morajo obiskovanje šol oni sami tudi nadzorovati. Razun njega govoril je, o tej zadevi še Lustkandl, vladni zastopnik baron Weigelsperg in poročevalec grof Belcredi; § 75 a) bil je potem sprejet, kakor ga je nasvetoval odsek, pristavek Suessov pa je bil zavržen. Suess je bil ta pristavek nasvetoval že v odseku; pa njegovi lastni tovariši so mu tedaj po pravici ugovarjali, da se vendar od mojstrov ne more zahtevati, da naj svoje učence sami v šolo vodijo in da naj zapadejo nezasluzeni kazni; ako so učenci malopridni in se morda potikajo, namesto da bi šli v šolo. Danes pa so ravno isti tovariši Suessovi, ki so se v odseku temu dostavku ustavljali, zanj glasovali, iz zgolj nasprotovanja proti desnici.

§§ 76 in 77 sta bila sprejeta brez ugovora. Prvi določuje dolžnosti obrtnijskih pomočnikov, ki naj bodo zvesti, ubogljivi in spoštljivi do mojstrov, naj toliko časa delajo, kakor je v tistem kraju navada, naj obrtnih skrivnosti drugim ne razodevajo, naj bodo med seboj mirni in naj lepo ravnajo s pomočniki in učenci. Domačih del jim ni treba opravljati, ako to ni posebej pogojeno. — Drugi paragraf govori o izplačevanju, ki se ima vršiti vsaki teden, in o odpovedi, ki velja za obrok 14 dni, ako ni drugače dogovorjeno. Vendar pa delavci, ki dobivajo plačilo od kosa, ne smejo prej izstopiti, dokler niso kosa izdelali.

§ 78. določuje plačilo, ki se mora dajati v gotovini; ako se pa posebej pogodijo, smejo mojstri delavcem na račun zaslužka dajati tudi stanovanje, kurjavo, porabo zemljišč, zdravila, potrebno orodje in blago, živež pa le za tisto ceno, ki je njega stal. Nikakor se ne sme pa delavcem zaukazovati, da morajo potrebne reči tu ali tam in nikjer drugje ne kupovati; nasprotno pa jim tudi mojstri drugih reči kakor gori omenjenih ne smejo na upanje dajati, zlasti pa žganih pijač ne, tudi jim zaslužka ne smejo izplačevati v gostilnah. Löblich je bil zoper to poslednjo določbo, o kateri je govoril tudi Lustkandl

pa naposled je bil brez premembe sprejet § 78, kakor tudi 78 a), 78 b) in 78 c), ki pravi, da so vse pogodbe nične, ki nasprotujejo določbam ravnokar omenjenih paragrafov.

§ 78 d) določuje kazen za tiste mojstre, ki bi delavcem namesto denarja ali prej naštetih reči, dajali kaj drugega. Delavci jih smejo namreč tožiti, da naj jih plačajo še v denarjih; reči, ki so jih dobili prej in jih delavci še niso porabili, zapadejo pa za bolnišno blagajnico ali pa za ubožni zaklad. — O tej zadevi govorila sta Bohaty in Menger ter zahtevala, da naj se v prvi vrsti ozira na bolnišne blagajnice dotične obrtnije, oziroma tiste zadrage, ktere ud je gospodar. Poročevalec se je temu nasvetu pridružil in potem je bil § 78 d) s tem dodatkom sprejet. Brez ugovora sta bila sprejeta § 78 e), ki govori, da obrtniki delavcev ne morejo tožiti zaradi reči, ki so jih jim zoper prepoved te postave na upanje dajali, in § 79, ki od pomočnikov tirja izkaze, namreč delavske knjizice. O teh knjizicah, kakošne morajo biti, kaj obsegati itd. govore §§ 80. do 81 i) in pričel se je razgovor, ktere sta se vdeležila Löblich in Sax, ki sta govorila zoper dotične določbe. Naslednji paragrafi govore o spričevalih in o razdruženji pogodbe ter bodo gotovo tudi dali povod obširnejši obravnavi, o kateri bom pa poročal jutri.

Delegacije.

V eni prihodnjih sej se bode vršila volitev za delegacije, ki bodo letos zborovale v Budapešti. Kranjski poslanci bodo volili, kakor vsako leto grofa Hohenwarta. Česki poslanci so letos v večini, ker je Urbanek umrl, Reschauer odstopil, Klier pa zbolel. Lani je bilo nemških in českih enako, in prosili so Čehi svoje nemške rojake, naj se med seboj porazume. Pa ošabni Nemci tega niso hoteli; treba je bilo lozati ali žrebat, in sreča je razločila pravično, ker je bilo za Česko izžrebanih pet českih in pet nemških poslancev. Letos Čehi niso bili tako ošabni in so nemškim tovarišem ponudili 4 delegate, sebi pa so jih hoteli pridržati 6. Toda česki Nemci tega porazumljenja niso sprejeli in bi neki tudi v tem slučaju izvolitev odbili, ako bi Čehi volili štiri izmed njih. Nasproti se pa hočejo pri Moravcih maščevati in jim ne dovolijo nobenega delegata, kakor je bilo druga leta v navadi. — Štajarski poslanci bodo v delegacijo volili menda grofa Attemsa in pa Poscha.

Govor dr. Bilinskega

o šestem oddelku obrtnijske postave v državnem zboru 16. maja.

(Dalje)

Vprašam se le, če se ne bom tolike naloge vstrašil v očigled opomina, kojega sem nedavno dobil od poslanca Jägerndorfskega, da sem namreč za presojevanje obrtnih in trgovinskih razmer še premlad poslanec. Res je, da imam podedvani greh še jako mladega mandata, zvedel sem pa tudi, da je tudi Iglavski poslanec nekemu mojih kolegov

nekaj enacega očital. Ondi je šlo za vprašanje narodne sprave, in rad pritrdim, da tisto vprašanje zahteva neko kanonično starost. Jaz saj bi se nad to vprašanje ne upal. Nasproti temu sem se pa pri teh-le vprašanjih, ki take starosti na zahtevajo, vendar-le odločil govoriti, ter se že naprej tolažim sè skušnjo, da so starikovi gospodje s takimi ugovori mladini nasproti vedno pri rokah, kadar jim ta nepriležna postajati pričinja.

Če je to tudi pri starikovih strankah v navadi, tega pač meni mlademu poslancu ni mogoče določiti, vendar pa že sedaj kljub v svoji neizkušeni lahko rečem, da se ne smem ravnati po govoru včerajšnjega g. govornika, kateri ni ne proti in ne za postavo, temveč k postavi govoril, kakor se je sam izrazil, kar je čisto nova klasifikacija, ki zasluži, da bi jo vedno v govorniške listine zapisali — po tem govoru se ne smem ravnati. Spoštovanemu g. poslancu Opavskega mesta zdelo se je primerne večino visoke zbornice pokregati in sicer ne le za minule grehe, kar bi clovek že poslušal — temveč tudi za bodoče grehe; osobito za slučaj, ako bi večina visoke zbornice ne bila takoj pri volji bodočih nasvetovanj g. poslanca, katerih pa še celo ne poznamo ne, celokupno sprejeti.

Gospoda moja, jaz nimam nikakega govorniškega talenta in se toraj tudi v to spuščati ne morem; prepustiti hočem to poznejim govornikom na desnici te visoke zbornice, ki morda imajo tak talent, da bodo g. Opavskega poslanca nekoliko v roke vzeli. Prepričan sem, da bodo to ročneje in boljše napravili, kakor je storil g. poslanec sam.

Gospodje naj mi toraj dovolijo, da se povrnem k vprašanji samemu, ker sem se bil odločil govoriti, kjer bom vprašanje osvetil v štirih glavnih oddelkih. Morda bo visoka zbornica vendar nekoliko potrpežljivosti z mano imela in sicer v oziru na to, da so gospodje včerajšnji govorniki o postavi sami prav malo govorili, meni se pa potrebno zdi, nekoliko bližje si jo osvetiti. V postavi toraj razločim štiri glavne oddelke.

V prvem oddelku, gospoda moja, nahaja se skrbljivost, ktero mora podjetnik imeti gledé telesnega, duševnega in nramnega razvoja delavcev brez ozira na spol in starost. Take predpise, gospoda moja, imajo vsa evropska postavodajalstva, opirajoč se na to, da je delavcu le redko kedaj mogoče pri sklepanji pogodbe staviti pogoje in da mu je ravno v oziru svojega zdravja, svojega nramnega in duševnega razvoja le redko kedaj mogoče in še tedaj prav pičle in malostne pogoje staviti, ter mora biti s tistim zadovoljen, kar se ravno v delavnici ali zavodu nahaja.

Tu sem spada v prvi vrsti zapoved, da naj se čuva smrtne nevarnosti in na zdravje; dalje zapoved gledé primerne oddihljeja; zapoved, ki naj bi omogočila obiskavati cerkev in šolo; po drugi strani pa spadate semkaj prepoved dela ob nedeljih in prepoved glasovitega veroloma.

Jaz mislim, gospoda moja, da se v tem oziru ne bo mogoče mnogo spodtikati in to tim manj, ker so se vladi gledé odduška in gledé nedeljskega posvečevanja jako razširjena pooblastila za tiste slučaje odločila, kjer bi si interes delavca navskriž prišel z

v kositerni škatljici opis teh starin, s kterimi se je vrnil nazaj v Norveško, kjer je neki Anglež kupil od njega vse ostanke za 10.800 kron švedskih ter kasneje vse za isto ceno Holandežem prepustil. Zdaj se morejo videti v Haagu v modelni sobi pomorske oblasti holandske. Posle Carlsena je obiskal Barentsov zaliv mornar in lovec M. Gundersen, ki je našel razbit zaboj s zemljevidi in opis potovanja Pota in Jackmana v holandski prestavi, a l. 1876 Mr. Charles Gardiner, ki je sostavno vse zimovišče prekopal ter našel še mnogo ostankov, ki se nahajajo zdaj v Haagu.

Leta 1872 so bili ledeni odnošaji severno od Spricbergov in okoli Nove Zemlje prav nepovoljni in mnoge znanstvene ekspedicije kakor tudi ribolovna podvzetja so mnogo nesreč pretrpela. Pet najboljih ladij iz Tromsøa se je v ledu zgubilo. Švedska ekspedicija, ki je mislila prezimovati pri sedmih otokih, morala se je proti jugu podati ter pod 80° v moselskem zatonu prezimovati. In tudi avstrijska ekspedicija pod Payerom in Weyprechtom se je v kratkem v ledu vstavila. Poznato je, kako je ta izvrstno preskrbljena ekspedicija dve zimi v severnem ledenem morju ostala ter Franja Josipovo zemljo našla. Te dve ekspediciji vendar niste pre-

drli v podele, skozi ktere je kasneje „Vega“ brodira. V istem letu je tukaj prezimoval pa tudi poginil eden najsmelejših mornarjev v polarnem morju. To potovanje je znamenito zaradi tega, ker se je zdaj našlo mnogo novih poprej nepoznatih odnošajev zimskega življenja na visokem severju.

Sivert Tobiesen, rojen v Trosöju l. 1821, † na Novi Zemlji l. 1873, je bil med švedskimi ribjimi loveci najstarejši in najsmelejši; on se je posvetil svojemu poslu z vso dušo ter je tudi z vso odvažnostjo prenašal vse težave tega posla. L. 1864 je oplovil severno-iztočni del severno-iztočne zemlje ter dober lov nalovil; ali na povratku je njegova ladija v hinlopsi cesti zamrznila, kakor tudi ladije drugih ribolovcev posebej Matillasa, ki je pozimi l. 1872—73 v šotorju pri Grayhovsku umrl, ter brodarja J. Aströma. Bili so vsi prisiljeni rešiti se v čolnih, v kterih so brodirali skozi hinlopsko cesto proti ustju ledenega fjorda, kjer jih je švedska ekspedicija leta 1864 rešila. Pozimi l. 1865—66 je Tobiesen srečno preživel v neki hišici nalašč zato na medvedovem otoku postavljeni ter je švedski akademiji izročil važnih meteoroloških podatkov, ktere je on čez zimo nabral. L. 1868 je podvzel več v zemljepisnem pogledu važnih potovanj na Novo Zemljo, in l. 1872

se je bil tudi na lov podal na ta otok. Ker ni mogel v Karsko morje prodreti, brodiral je ob zapadni obali, kjer je sredi septembra v bližini Križnega otoka zamrznil. Od tukaj se jih je podalo v čolnu sedem proti jugu, da bi našli ladije, dočim je Tobiesen s sinom svojim in dvema mornarjema na ladiji ostal. Hrane so imeli prav malo; drv je bilo dosta najti v bližini. Pa čeravno so bili s hrano slabo preskrbljeni, vendar so vse pripravili za prezimovanje. Spočetka so imeli dosta medvedovega mesa in to je bilo tudi dobro za njihovo zdravje. Ko je pa okoli novega leta zmanjkalo te hrane, oboli najpoprej Tobiesen in potem še en mornar. Huda zima je nastopila (do 39½° C.). 29. aprila 1873 je umrl Tobiesen na kurdeju, a 5. julija tudi njegov sin. Ostala dva dva moža sta tudi obolela, ali okrevala sta ter meseca avgusta na čolnu proti jugu brodira, kjer so jih konečno ruski ribarji rešili.

Ostalih sedem mož, ki so v jeseni dalje brodirali, bila je osoda še posebno čudna. To so bili Henrik Nilsen, Ole Andrej Olsen, Aksel Henriksen, Amandus Hausen, Nils Andrej Toksen, Janez Andersen in Lars Larsen. Ko so se spustili na morje, so bili z vsem prav slabo preskrbljeni, celo zimske obleke niso imeli. S početka so morali vleči čoln kakih 7

onim podjetnika ali pa z dosedaj še ne zadostno razvito obrtniško tehniko.

Te dolžnosti podjetnikove zahtevajo pa jako razširjenih dolžnosti delavca in sicer ne samo dolžnosti, ki so v splošni rabi kakor zvestoba, ubogljivost itd., kar so že gole fraze postale, temveč posebno bolj konkretnih, ki so po mojem mnenju nad vse potrebne, namreč vodstvo delavskih knjig brez izjeme in to tudi proti želji in volji delavca. Sicer ne moremo še trditi, da delavska knjiga delavcu že naprej škodo dela, ravno nasprotno, pošten in priden delavec je vesel, ako ima spričevalo v rokah; večini delavcev zdi se pa vpeljava delavskih knjig nekako oskrbništvu, tisti pa, ki so se odločili za boj proti kapitalu, vidijo v njih nekako omejitvev in otežo bojevanja in to po pravici. Ravno zaradi tega, gospôda moja, zdi se mi vpeljava delavskih knjig potrebna. Kakor je posamičen delavec nasproti podjetniku slaboten, tako je silna delavska stranka, kakor celota nasproti podjetniku. Delavci imajo pa tudi pravico združevanja, kar jim tudi po vsi pravici gré že zaradi tega, da se bo podjetnik brez posebno tehtnih vzrokov varoval podati jim povod do kujanja. Toda tudi delavci dobro čutijo, kakošne žrtve da jim naklada koalicijska (združenje).

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. maja.

Notranje dežele.

Pred sklepom državnega zbora napravita *Hohenwartov* in *Liechtensteinov klub* v soboto popoldne skupen obed.

Nemški pevci iz zlate Prage so napravili shod v Draždanih, kjer so poleg petja tudi politično godljo mešali, ktero so naposled še z veleizdajskimi ocvirki zabelili. Načelnik njihov, nek g. Meister, ki je risar v Haase-jevi kamnotiskarni, čakal je v daljšem govoru o ljubezni in vdanosti avstrijskih Nemcev do nemške države, ktero si hočejo vedno ohraniti. Te čutila, pravi neslanec dalje, so tako globoko pri nas vkoreninjena, da jih tudi leto 1866 ni zamoglo vničiti. In ko se je leta 1870 in 1871 skupna Nemčija kakor en moč dvignila in proti staremu sovražniku kretala, spremljalo jo je sočutje vseh avstrijskih Nemcev na bojišče. Naj bodočnost prinese, kar tudi ji drago, avstrijske Nemce našla bo vedno pripravljene! O Avstriji, krasna bodočnost te čaka po takih izdajalcih. Oj nagnjusni izvržek svojega zaroda! Iz Trsta hodijo enake bedarije kvasit v Italijo, iz Prage v Draždane, na Štajarskem pa tvoje lastne zastave, zastave, ki našo vojsko v boj spremljajo, raz hiš trgajo in v blato gazijo! Ali je res že meč tvoje pravice že tako skrhan in škrbast, da ne bi takim kukavičnim izdajicam države ne prišel več do živega? Ali smeta Lah in Nemeč v Avstriji res počenjati, česar bi se v južni Afriki Hottentoti sramovali? Žalibog, da moramo priznati svojo onemoglost v tem oziru; zvezane so nam roke, kajti že smo doživeli, da je bil slovensk častnik zaplenjen, ki se je potezal za čast države in domovine. Mi drugoga ne moremo storiti, kakor z največjim studom obrniti se od njih rekoč: „Sram jih bodi!“ Visoka vlada pa naj gleda, kak sad bo iz tega dozoril;

km. daleč, da so prišli na vodo; potem so se obrnili proti jugu ob obali. Potovanje je bilo silno težavno, ker niso imeli dostatne hrane in zaradi tmine. Bili so pa vendar toliko srečni, da so dobili enega severnega medveda in nekoliko tulanjev. Ko so že tri tedne potovali ter čez 400 km. pota storili, so prišli do dveh malih lovskih hišic, ktere so Rusi postavili na gosjem otoku. Samo da najdejo streho, zlezejo potniki v hišico, kjer niso našli nič hrane, da bi se bili mogli okrepčati, ker so bili strašno slabi in ozebljeni. Vendar pa so se na tem mestu zadržali tri tedne ter hranili se od vstreljenih živali. Ker pa tudi teh niso mogli več dobivati, sklenili so odpotovati na Vajgački otok. Ole Andrej Olsen in Henrik Nilsen vzameta puške, ostali pa majhne sni, na kterih so si vozili svojo prtljago. Čolne so pustili na mestu. Ali komaj so se odpotili, že sta poprej imenovana sodruga ostala vsled silnega vetra in mečave od ostalih oddaljena. Zdaj so srečkali, da li se imata vrniti v svojo hišico, ali pa naprej potovati. Srečka je odločila za zadnje ter so vsled tega podali se proti jugu. Njihov položaj je bil zdaj strašen. Hrane niso imeli s seboj skoraj nobene. Vreme pa je bilo strašno, obleka slaba, vode nič; zatoraj so pa tudi prav počasi potovali. Po noči so se zakopali v sneg in eden od njih je moral vedno na

Preosnovna postava o oskrbovanju prometa po *državnih železnicah* postala bo že v prvi polovici meseca junija veljavna, ker konec junija cesar Franc-Josipovi in drugim podržavljenim železnicam poteče obrok privatnega oskrbljevanja prometa, in se bo na to mesto državno vpeljalo.

Koliko da se nekteri ljudje navadno brigajo za gosposkine odloke, kaže nam najnovejša nemarnost oskrbništvu *Dunajskega mestnega gledališča*, kterega je minuli teden požar pogoltnil. Ravno dve leti je minulo, 16. maja, odkar so bili člani ravnateljstva obsojeni na več mesecev zapora, ker so premalo skrbeli za varnost pred požarom; nekaj več kakor dve leti je, odkar je izšel nov policijski hišni red za gledališča: toda vse to je šlo oskrbništvu pogorelega mestnega gledališča pri eni strani notri, pri drugi venkaj in delali so po stari zanikrni navadi dalje kakor popred. Ojstra preiskava, ki se je v tem oziru že pričela, spravila bo morda še marsikaj na dan, na kar še policija mislila ni.

Gledé strašnega požara, ki je *Dunajsko mestno gledališče* vpepelil, zaprli so tesarja Jána Pevny-ga, ki je v tistem času pod streho delal in mislilo, da bi on utegnil biti, ki je ogenj po neprevidnosti zatrosil. Silni ogenj je še pod razvalinami dva dni po požaru gospodaril ter je še 18. t. m. tu pa tam plamen kvišku švignil. Povsod je bila potreba največje pozornosti. Gledališče se ne bo več zidalo. Deputaciji, ki je bila iz tega obzira pri grofu Taaffeju, je ta rekel, da le tedaj zopet dovoli v novo stavbo pogorelega gledališča, ako se bo tako zidalo, da bo od vseh štirih strani pristopno, kar je posebne važnosti za slučaj kakega požara. Ker so pa na Dunaji sosede pogorelega gledališča krasne palače, v kterih so milijoni zazidani, in bi se morale vse te popred odkupiti, kar pa tudi za bogate Dunajčane bi ne bila ravno igrača, bodo menda rajši misel na zopetno stavbo opustili, kakor pa za prazen prostor milijone izdali. Vsekako pa naj se potolažijo, ker ima Dunaj še vedno zadosti in krasnih gledališč, bodo pa ostala boljše dohodke imela. Znamenita pa je roka osode, ki v najnovejšem času posebno po gledaliških sega.

V *Dalmaciji* jelo se je nekoliko na bolje obračati. Državni poslanci in guverner Jovanovič so se sporazumeli, da se bodo trije hrvaški poslanci postavili po volilnih okrajih. Kandidatje bodo 1. junija v mestnih okrajih Makarska in Cürzola tajnik dež. odbora Kasimir Ljubič in odvetnik dr. Zofrony; v Splitskih kmečkih občinah pa dr. Menger. Vsled tega bo imela potem hrvaška stranka največ poslancev in sicer 27, laška 6. in srbska 9 poslancev. Deželni zbor se bo otvoril 15. junija in bodo v prvi vrsti obravnavali postave o preosnovi občinske uprave in narodne šole.

Petnajst najodličnejih meščanov iz Belecerkve v Banatu zahteva, da se denejo v preiskavo vsi višji uradniki, ki so bili pri volilnem *pobojju v Utmi* navzoči in so samovoljno postopali z volilci.

Rusinska duhovščina v Podhajcih v Galiciji sklenila je adresu na škofa Sembratovicza v Lvovu s prošnjo, da naj preišče, kolika križda da zadene bazilijanskega provincijala Samicekega gledé obdolžitve, da je pri preosnovi bazilijanskega reda kompromitiral katoliško duhovščino. Konečno prosijo, da bi ga odstavili.

Vnanje države.

Nemški princ Viljem je prinesel svojemu sorodniku *ruskemu careviču prestolonasledniku* insignije reda črnega orla. Ko je prestolonaslednik v cerkvi sv. Pavla v navzočnosti cara in carice, gostov, članov cesarke rodovine in diplomatičnega kora prisegal, da hoče ostati zvest caru in domovini in da hoče spoštovati obstoječi red prestolo-

straži stati, da jim medvedje ne naškodijo in da jih sneg ne zasiplje. Do sedme noči so se hrabro držali, potem pa umrél Amand Hausen. Morali so ga pustiti v snegu ter dalje potovati. Konečno pa so vsi tako oslabeledi, da so morali še ono, kar so s seboj vlekli, v snegu pustiti. 8. dan so opazili na nekem mestu malo drv ter sled od malih sni v snegu. 10 km. daleč pa so zadeli na malo hišico, kjer so stanovali Samojedji, ki so jih prav gostoljubno sprejeli. Posebno so se brinili za Nilsa Andreja Toksena, ki je bil od vseh najbolj slab in ozebljen. Ti Samojedji (3 možje, 3 žene in en deček) so govorili ruski. Oni so se na ti gosji zemlji čez zimo nastanili, da lové mrože in tulanje. Bili so preskrbljeni obilno z mesom in drugimi potrebnimi stvarmi; drugače so bili mirni ljudje in naši nesrečni mornarji so pri njih prav dobro živeli. Kadar je bilo vreme za to, so jim pomagali loviti, sicer pa so se zabavali z igro. Samojedji so bili krščeni, ali vendar niso imeli pravega pojma o krščanstvu. Do meseca marca so živeli v hišici, potem pa so jo morali sesekati, ker jim je drv zmanjkalo, a oni so se preselili v šator. Včasih so se hudo sprli, vendar pa so se v kratkem zopet pomirili. Naši mornarji so vžili od njih mnogo dobrega; poklonili so jim celo kožuhe za zimo. (Dalje prih.)

nasledništva, gromelo je 301 pokov iz topov. Iz cerkve podali so se v dvorano sv. Jurja, kjer je prestolonaslednik pri-eglel na barjak svojega gardnega polka kozakov vojaško zvestobo. Princ Viljem položil je zjutraj na grob cesarja Aleksandra II. venec. Prihod njegov pozdravilo je rusko častnikarstvo kakor tudi ruski narod jako sočutno, kajti zdi se jim krepka vez, ki bo družila Rusijo in Nemčijo in tako še za mnogo let zagotavljala mir, kterega cela Evropa potrebuje.

Francozi imeli so opraviti v Tonkinu in Anamu, kjer so častno svojo nalogo rešili; Nemci si na vso moč prizadevajo na zapadni strani vroče Afrike ob obalih atlantiškega morja trdno naselbinsko stališče pridobiti, Angleži so tudi po Egiptu in Sudanu rogovilili, pa si niso drugzega priborili, kakor sramoto, ponižanje in šibo. Prva moč na svetu, za kar se je Angleška vedno smatrala, umakniti se je morala nešolanim divjakom, kteri so ponosne Albijonce v kozji rog vgnali. Da ji to ne bo ravno sedaj na dobiček, bo vsak rad veroval, komur je znano, da Francozi iz Algirja že od tedaj na Egipt škilijo, odkar se jim je v Tonkinu tako dobro obneslo; poleg teh je pa tudi še Italija, ki bi rada kak košček za-se pridobila, ako bi ga ji kdo drug priboril, kajti ona je tega vajena.

Angleška je staro trmo nataknila na glavo. Gledé programa egiptovske konference tudi za las neče odjenjati od sporeda, kakor ga je bila ona postavila, kteri pa Francozom in Turkom kar nič ne ugaja, kajti omenjeni državi radi bi tudi kake odpadle drobtine v Egiptu za-se pobrali, ali Angleška jima pa teh ne privoši, temveč bi rada sama v Egiptu gospodarila, če tudi je svojo nezmožnost tako jasno dokazala. Ako Angleška od svoje trme ne odstopi o pravem času, bo ona v Egiptu nekaj doživela, kar ji znabiti ne bode všeč. Francozi bodo le nekaj časa še potrpežljivo čakali, potem pa po svoje ravnali, kakor se jim bo ravno najpripravnejši zdelo in to bo, da bodo John Bulla iz obniskih pokrajini venkaj potisnili, ter svoje ljudi ondi nastavili, kjer sedaj ni ali nikogar ali pa malomarni Anglež na surovih kožah čepi.

Javno mnenje na *Angleškem* je Gladstone in njegovo politiko obsodilo. Dolgo let je bil Gladstone ljubljenec angleškega naroda, čegar ljubezen si je po svojem modrem postopanju pridobil. Kaj je moža sedaj zapeljalo, da se je gledé Sudana tako pogubljive politike lotil, ne vemo, pač pa vemo, da ga zaradi nje ves angleški narod obsoja in se z nevoljo od njega obrača. Očitajo mu pogubo Gordona, kterega bi bil še lahko rešil ob času, ko mu je že znano bilo, da Gordon v Chartumu ne bo nič opravil, če tudi je zlatega osla na katerem je tjekaj jahal, vsega ondi pustil; tedaj je bilo vendar še nekaj angleške in egiptovske posadke okoli Chartuma, in pod njenim varstvom bi se bil Gordon brez vsake nevarnosti lahko umaknil. Sedaj mu tega ni več mogoče in skoraj bi lahko rekli, da so dnevi njegovega življenja šteti, kajti Mahdi se Chartumu vedno bolj približuje.

Izvirni dopisi.

S Pivke, 18. maja. Nek prijatelj nam naznanja, to-le mično pasjo dogodbico: Pri selitvi iz Dolenjskega na Pivko vzamem seboj tudi zvestega svojega večletnega tovariša „Dečkota“, ki je ob enem izvrsten lovec. Videti je bilo, da se je že nekoliko privadil novemu kraju. 15. t. m. ga čujem zjutraj okoli 3. ure lajati pod oknom moje spalnice. Ko vstanem in za psom pogledam, ga ne vidim nikjer. Mislim si, najbrže je stopil v bližnji grič kakega dolgonoha podražit, do večera bo že domá. Noč pride in preide, „Dečko“ se od nikoder ne prikaže. Tudi drugi dan, t. j., 16. maja ni o njem ne duha ne sluha. Ugibljem, kam bi jo bil ubral: ali je morda preganjal kako srno po gojzdu in se potem kam prav daleč proti Nánosu ali Javorniku zaletel, ali pa ga je znabiti odpeljal kteri ciganov, ki so se tiste dni klatili po Pivški dolini. Kar dobim 17. maja po pošti dopisnico, v kteri se mi naznanja, da je „Dečko“ 15. maja ob 1. uri popoldne ves spehan in utrujen („ein Bild des Jammers“) pricédil jo na svoj stari dom v Št. Vid pri Zatičini. Silno daljavo iz Slavine v Št. Vid je tedaj vrli „Dečko“ pretekel v blizo sedmih urah. Človek bi potreboval saj 20 ur dobrih korakov, da bi to pot izvršil. — Kod jo je pes kadil ali po velikicesti ali po kakih bližnjicah, kako jo je skozi Ljubljano vpeljal brez pasje marke okrog vratú — to ostane uganka. — Čudno je tudi to, kako je mogel pes za pot vedeti, da jo je tako naravnost proti Št. Vidu pomeril. Pri selitvi se je pes iz Št. Vida na Pivko peljal na vozu, torej ni mogel delati svojih navadnih pasjih zaznamkov ob cestnih kantonih. Pred in potlej nikdar ni videl teh krajev; tudi iz Št. Vida onkraj Višnje gore ni prišel. Mogoče je edino to, da je pes že na vozu, vrh kaplan-

skega „barenblaga“ sedeč, dobro opazoval vso okoli in sam pri sebi prevdarjal: „Tod le jo boš, dežman, mahal nazaj, če ti na Pivki ne bo všeč.“ Dobro jo je bil pogodil.

Na Rakeku, 20. maja. (*Smešnica ali surovost?*) Vendar pravo zadel je „Brencelj“, ko je nekdanj nasvetoval, naj bi se Rakek zval Krebslein, če ne, postane še Šnapslein — tako zelo studi nemško (ali káli?) uho slovenske krajevne imena, ki še niso ponemčene.

Kako to? Čuj, pa brez smeha, če moreš!
19. t. m. ob navadni uri prisope popoldanski poštni vlak iz Trsta na Rakek. Običajno zakliče konduktér: Rakek! Neka gospica se pa zakrohota na ves glas iz kupeja II. ali morda celo I. razreda: Ha, ha, ha, ha! Rakek! Rakek? Das ist ja šnaps! Se vé, navzoči so tako opombo plačali z zaslužnim posmehom zaničevanja, na kar se je gospica skrila.

Iz Celja, 19. maja. (*Novi vožnji red*) na južni železnici bo Spodnjim Štajarcem pač malo hasnil. Soseske med Celjem in Poličani so prosile, naj se spremeni vožnji red tako, da bo mogoče ljudem iz teh krajev zjutraj prihajati v Celje, ko so opravila ob tržnih dnevih, pri sodnji itd. Pa zastoj. Med eno uro popolnoči do poljednajstih predpoldne ga ni vlaka, da bi se z njim mogel voziti iz Ponikve, Št. Jurja v Celje. Na progi med Zidanim mostom in Zagrebom se je vpeljal z 20. majnikom sicer nov vlak, ki pa tudi niti Štajarcem niti Kranjcem ne bo nič hasnil. Do zdaj je vozaril zjutraj en vlak ob petih iz Zidanega mosta v Zagreb; to se bo godilo tudi še dalje; a novi vlak odide od Zidanega mosta dobre pol ure poprej, kmalo po 4. uri zjutraj. Koliko boljše bi bilo, če bi ta vlak odšel iz Zidanega mosta še le ob 7. uri zjutraj; tu bi bila vsaj zveza med lokalnim vlakom, ki pride malo pred 7. uro iz Celja proti Ljubljani na Zidani most. Zvečer pa bota prihajala zopet okoli polnoči dva poštna vlaka na Zidani most iz Zagreba, eden ob 11. uri 20 minut, drugi pa ob 1. uri 4 minute popolnoči. Koliko boljše bi bilo, če bi prišel eden teh dveh vlakov že ob 8. uri zvečer na Zidani most, potem bi imel zvezo z lokalnim vlakom, ki pride ob 9. uri iz Ljubljane v Celje. Naj sprožijo merodajni možje po soseskah med Celjem, Zidanim mostom in Zagrebom prošnjo do glavne direkcije južne železnice na Dunaji, da spremeni vožnji red v tem smislu.

Domače novice.

(*Imenik izsrečkanih števil in dobitkov cerkve presv. Jezusovega Srca*) se pridno tiska ter bo najpozneje do sobote, 24. maja, skončan in razposlan.

(*Nemška šola v Ljubljani*) kjer bodo slovenskemu jeziku vrata in duri s sedmenimi zapahi zaprta, vstanovila se bo, kakor se nam iz gotovega vira poroča letošnjo jesen ob začetku šolskega leta. Potrebni kapital dala bo neki kranjska hranilnica. Z domačimi s krvavimi žulji zasluženi novci podpiralo se bo toraj ponemčevanje po naši deželi! Koliko je bilo truda, da so se nam dovolile slovenske šole in sedaj pa pride „Schulverein“, se zjedini s hranilnico in misli kar čez noč skupaj vreči, za kar so se naši poslanci leta in leta borili. Dotični odbor dela sicer jako tajno zborovajoč v fizikalnem kabinetu tukajšnjega moškega učiteljskega, toda ugoden veter tu pa tam vendar-le kako besedico pobere in jo s saboj vzame, da pride med radovedni svet iz zaduhlega šolskega kota. Kakor čujemo, je menda tudi profesor Gariboldi po vseh mestnih ljudskih šolah hodil in otroke po njihovi narodnosti povpraševal. Izvestno se je dotični odbor „Schulvereinski“ hotel presvedočiti, ali bi dobil zadostno število dijakov ali ne.

(*Godba v Zvezdi*) bo jutri opoldne, se ve da le, če bo vreme. Svirala bo: 1. Koračnico. 2. Publicisti (valček, Strauss). 3. Overture z opere „Anna von Landskron“ (Abert). 4. „Der Klügere gibt nach“ (Mazurka iz „Lustiger Krieg“, Strauss). 5. Duet iz opere „Il Masnadieri“ (Verdi). 6. „Eingesegnet“ (hitra polka, Strauss).

(*Plemeno živino*) prodajala je minuli teden v soboto pri „Bavarskem dvoru“ c. kr. kmetijska družba Kranjska. Živina je bila sivega štajarskega plemena (muricodolska) in so jo pokupili naslednji gospodarji po javni dražbi: Vsak po enega plemene bika: Janko Krsnik, c. kr. notar iz Brda, Ivan

Kavčič iz Žirov, Ivan Lakner iz gornjega Mozeljna (Hočevje) in Ivan Šušteršič iz Semiča. Plemeni telici sta kupila: Franc Majdič z Vira in Tomaž Tolaci iz Logatca. Naj bi se gospodarjem dobro redila in po svoji moči domače blago požlahnjevala.

(*Slovensko delalsko podporno društvo*) v nedeljo „pri Lozarji“ ni samo pet temveč šest odbornikov postavilo. Šesti odbornik je g. Dežman, knjigovez na Starem trgu. Znesek, kterega bodo redni člani donasili se ni še za trdno določil in se bo ob svojem času naznanil. Naj bi se naše zavedeno mestjanstvo le v obilni meri vdeležavalo tega najnovejšega domoljubnega, duha in srca požlahntevajočega društva kot podporni udje. Poduk v petji prevzame zopet požrtovalni g. Justin brezplačno, dokler se društvo ne postavi na trdnije stališče.

Razne reči.

— Č. gosp. Valentin Šarabon, kurat v Št. Petru na Kranjskem, je danes ob 2 zjutraj umrl za vodenico. Pokop bo v petek zjutraj ob 9.

— Za častne korarje Lavantinske škofije bili so od cesarja s sklepom z 10. maja t. l. imenovani prečastiti gospodje: Martin Strajnsak, dekan v Hočji, Tomaž Rožanec, dekan pri sv. Magdaleni v Mariboru in Martin Ivanc, dekan v Šmarji. Župnijo Laški trg dobi, kakor se čuje, g. Žuža, knezoškofijski tajnik.

— Morilec Karol Šenk odšel je 16. maja v kaznilnico Karthaus, kjer se bode do smrti pokoril.

— Odpadel duhovnik, ki je l. 1858 napravil slovesno obljubo v nekem avstrijskem samostanu in je tri leta na to prejel višje redove, je iztopil na podlagi novih konfesionalnih postav iz samostana, je postal protestant in se je oženil. Proti temu zakonu ni bilo nobenega uradnijskega ugovora. Še le čez štiri leta je bil zakon proglašen kot neveljaven. Odpadnik je rekuriral k sodnemu dvoru sklicevaje se na popolno svobodo vere in vesti, zraven pa še na postavo od l. 1868, po kateri je postal mogoč zakon katoliškega redovnika. Sodni dvor je pa njegov priziv zavrgel in potrdil odlok prve instance v polnem smislu opiraje se na to, da nima iz reda iztopivši duhovnik, odpadnik, toliko npravne moči, da bi mogel skleniti veljaven zakon, in razun tega se mu ta ne more pripustiti z ozirom na javni red in npravnost.

Telegrami.

Dunaj, 21. maja. „W. Ztg.“ objavlja žganjarsko postavo in pa oznanilo gledé novih petdesetakov državnih bankovcev od 1. februarja 1884.

Dunaj, 21. maja. Princ Leopold Sachsen-Koburgski umrl je sinoči.

Budapešt, 21. maja. Uradni list objavlja cesarsko ročno pismo, da bo državni zbor sklican na 25. septembra in pa ministerjalni odlok splošnih volitev od 13. do 22. junija t. l., konečno pa potrjuje obrtne postave.

Niš, 19. maja. Kralj, kraljica in kraljevič prestolonaslednik dospeli so srečno semkaj; narod jih je prisrčno pozdravil. Vsa vožnja od Belegagrada pa do Niša podobna je bila slavnostnemu sprevodu. Po železničnih postajah sprejemali so sijajno njihovi veličanstvi.

Suakim, 19. maja. Ponoči so prišli uporniki na 50 korakov blizo mesta, na katero so dve uri streljali. Svinčenke poškovala so mnogo hiš. Posadka ni streljala in položaj je osodepoln.

Umrlí so:

19. maja. Ana Lampič, kajzarjeva hči, 4 leta, Illova št. 7. davica. — Amalija Koutnij, vojaškega kolarja hči, 3 mes., Hilsjerjeve ulice št. 5, vsled katara v črevesu.

V bolnišnici:

17. maja. Jurij Knez, gostač, 63 let, prsna vodenica.
19. maja. Peter Koch, marker, 57 let, vsled spridenja jeter.

Tujci.

20. maja.

Pri **Maliči:** Gizela Walter, pevka, z Dunaja. — Maks Lassen, pianist, s soprogo, z Dunaja. — Albert Taussin, kupec, z Dunaja. — Josip Schubert, kupec, z Dunaja.

Pri **Stonu:** David Wouerman, kupec, iz Trsta. — Penfeld, c. k. častnik, z družino, iz Vipave. — Piek in Schulhof, kupea, z Dunaja.

Pri **Avstrijskem cesarji:** Filip Palli, iz Gradea. — Katarina Queiser, vdova, iz Celja.

Dunajska borza.

20. maja.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl.	55 kr
Sreberna	81	30
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101	90
Papirna renta, davka prosta	95	90
Ogerska zlata renta 6%	122	60
„ „ 4%	92	20
„ „ papirna renta 5%	88	90
Kreditne akcije	160 gl.	315
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl.	115
„ avstr.-ogerske banke	854	—
„ Länderbanke	107	40
„ avst.-og. Lloyd v Trstu	574	—
„ državne železnice	317	—
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	223	20
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	124
4% „ „ 1860	500	136
Državne srečke iz l. 1864	100	178
„ „ 1864	50	173
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
London	122	—
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	73
Francoski napoleon.	9	67 1/2
Nemške marke	59	65

Poslano.

Po hudem požaru, ki je pred mnogimi leti vničil večino hiš naše vasi Kozarje so vsi pogorelci preskrbeli si potrebno strošno opeko iz opekarne gospoda Antona Treo v Brdu pri Viču. Ker je tedaj že mnogo let preteklo in se opeka gori omenjene opekarne v vsakem obziru kot najboljša izkazuje, veže nas dolžnost, v imenu vseh pogorelecev, v korist vseh, kateri izvrstno opeke potrebujejo, gori omenjeno opekarno najtoplejše priporočati.

Kozarje, dne 12. maja 1884.

Janez Vrhovec l. s.
Pavel Sever l. s.
Tomaž Škrbinec l. s.
Franjo Hribar l. s.
Janez Dolinar l. s.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl. po pošti 5 kr. več.

Josip Stadler,

stavbeni in galanterijski klepar

v Ljubljani, čevljarske ulice št. 4,

(blizo Hradeckijevega mostu)

se priporoča za vse v njegovo rokodelstvo spadajoča dela tako po mestu, kakor po deželi in prevzame njihovo izvršitev iz novega ali pa tudi le v popravu in pleskanje (barvanje) pri najstrogejem poročstvu za dober izdelek in najboljše blago za jako *nizko ceno*.

Jako bogata zaloga

vsakovrstnega blaga iz ploščevine, likanine in kovine, vsakošne kuhinjske in pohišne posode. Ima: kalupe (modli) za peko in žolce, samovare za kavo in čaj, dalje razne druge samovare, mašine za golaš, bržole in beefsteak, naprave za skropilno kopel, kopelne kadí s sedežem in za otroke, škropilnice za cvetlice, polivalnice za vrte, cvetlice in otrokom za igračo v vsakej velikosti in podobi. Umivalnice za na steno, nabiralnice za pisma, škafe, vrče in vedra, hladilnice za šampanjca in mašine za žganje kave, košarice za kruh in sadje, nosilnice za pitno posodo, posebno za vrčke, reflektorje za na kegljišča, svetilnice za na ulico, za na vrt in žepne, ptičnice, biljarske škatlje, česalske svetilnice, cvetlične vaze razne visokosti in podob za vrtnarje. Svetilnice za procesije in za previdenje bolnikov itd. itd. po *jako znižanih cenah*.

Zaloga in naprava stranišč z vodeno osnago.

Zunanja naročila se točno izvršujejo, sprejema se tudi izdelovanje predračunov. (7)

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bendenu izumiti

pomado za lase,

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezpojojen vspeh. (36)

Steklenica velja 2 gl. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Benden-u v Pragi, Salmove ulice štev. 7, kamor je treba denar predposlati.